

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

---

NGUYỄN THỊ THANH THÚY

NGHIÊN CỨU TỔ CHỨC  
LÃNH THỔ DU LỊCH TỈNH THÁI NGUYÊN

Ngành: Địa lí học

Mã số: 8.31.05.01

**LUẬN VĂN THẠC SĨ ĐỊA LÍ HỌC**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Vũ Văn Anh

THÁI NGUYÊN, NĂM 2018

## **LỜI CAM ĐOAN**

Tôi xin cam đoan luận văn này do chính bản thân tôi thực hiện, dưới sự hướng dẫn của TS. Vũ Văn Anh. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa sử dụng để bảo vệ một công trình khoa học nào, mọi sự trích dẫn đã được chỉ rõ nguồn gốc. Tác giả hoàn toàn chịu trách nhiệm về tính xác thực và nguyên bản của luận văn.

**Tác giả**

*Nguyễn Thị Thanh Thúy*

**XÁC NHẬN CỦA  
KHOA CHUYÊN MÔN**

**XÁC NHẬN CỦA NGƯỜI  
HƯỚNG DẪN KHOA HỌC**

**TS. Vũ Văn Anh**

## LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành đề tài luận văn cao học, tôi xin chân thành cảm ơn Khoa Địa lý, Phòng đào tạo bộ phận Sau đại học, trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho việc học tập, nghiên cứu và nhiệt tình giúp đỡ tôi trong suốt quá trình làm luận văn.

Đồng thời tôi xin được bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đến cô giáo hướng dẫn TS. Vũ Văn Anh - người đã trực tiếp hướng dẫn tôi trong quá trình làm luận văn, bằng tất cả sự tận tâm và lòng nhiệt tình của một nhà giáo. Bên cạnh đó, tôi cũng xin gửi lời cảm ơn chân thành đến Sở Văn hóa và Du lịch tỉnh Thái Nguyên đã hỗ trợ và cung cấp tài liệu để tôi có thể hoàn thành được luận văn này.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn chân thành đến gia đình, người thân và các bạn trong lớp Cao học Địa K24 đã luôn đồng viên, giúp đỡ tôi. Đó là nguồn động lực rất lớn cho tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thiện luận văn của mình.

*Tôi xin chân thành cảm ơn!*

*Thái Nguyên, tháng 4 năm 2018*

**Học viên: Nguyễn Thị Thanh Thúy**

***K24 - Địa lí học***

## MỤC LỤC

Trang bìa phụ	
Lời cam đoan .....	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục .....	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục bảng biểu.....	v
Danh mục hình vẽ.....	vi
<b>MỞ ĐẦU</b> .....	<b>1</b>
1. Lý do chọn đề tài .....	1
2. Mục tiêu, nhiệm vụ và giới hạn của đề tài.....	1
3. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
4. Các quan điểm và phương pháp nghiên cứu .....	4
5. Những đóng góp của luận văn.....	6
6. Cấu trúc luận văn .....	6
<b>Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ TỔ CHỨC LÃNH THỔ DU LỊCH</b> .....	<b>7</b>
1.1. Cơ sở lý luận.....	7
1.1.1. Các khái niệm có liên quan .....	7
1.1.2. Các hình thức tổ chức lãnh thổ du lịch.....	9
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến tổ chức lãnh thổ du lịch .....	12
1.1.4. Vai trò và mục tiêu của tổ chức lãnh thổ du lịch.....	15
<b>1.1.5. Xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá các hình thức tổ chức lãnh thổ du lịch cấp tỉnh</b> .....	<b>17</b>
1.2. Cơ sở thực tiễn của tổ chức lãnh thổ du lịch .....	31
1.2.1. Tổ chức lãnh thổ du lịch ở Việt Nam .....	31
1.2.2. Tổ chức lãnh thổ du lịch vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ .....	34
<b>TIÊU KẾT CHƯƠNG 1</b> .....	<b>37</b>

<b>Chương 2. CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG VÀ THỰC TRẠNG TỔ CHỨC LÃNH THỔ DU LỊCH TỈNH THÁI NGUYÊN.....</b>	<b>38</b>
2.1. Các nhân tố ảnh hưởng đến tổ chức lãnh thổ du lịch tỉnh Thái Nguyên.....	38
2.1.1. Vị trí địa lí.....	38
2.1.2. Tài nguyên du lịch.....	41
2.1.3. Cơ sở hạ tầng.....	54
2.2. Thực trạng phát triển và tổ chức lãnh thổ du lịch tỉnh Thái Nguyên.....	56
2.2.1. Thực trạng phát triển du lịch theo ngành.....	56
2.2.2. Thực trạng phát triển du lịch theo lãnh thổ.....	63
<b>TIỂU KẾT CHƯƠNG 2.....</b>	<b>76</b>
<b>CHƯƠNG 3. ĐỊNH HƯỚNG TỔ CHỨC LÃNH THỔ DU LỊCH TỈNH THÁI NGUYÊN ĐẾN NĂM 2020, TẦM NHÌN ĐẾN NĂM 2030 VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN.....</b>	<b>77</b>
3.1. Định hướng tổ chức lãnh thổ du lịch tỉnh Thái Nguyên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030. ....	77
3.1.1. Các cơ sở của định hướng.....	77
3.1.2. Định hướng phát triển du lịch tỉnh Thái Nguyên.....	79
3.2. Các giải pháp phát triển tổ chức lãnh thổ du lịch tỉnh Thái Nguyên.....	81
3.2.1. Xây dựng các trung tâm, tuyến, điểm du lịch.....	82
3.2.2. Thị trường và sản phẩm du lịch.....	82
3.2.3. Xây dựng và phát triển các loại hình du lịch.....	83
3.2.4. Xây dựng cơ sở hạ tầng.....	83
3.2.5. Liên kết du lịch trong và ngoài tỉnh.....	84
3.2.6. Nhóm các giải pháp khác.....	84
<b>TIỂU KẾT CHƯƠNG 3.....</b>	<b>89</b>
<b>KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....</b>	<b>90</b>
<b>TÀI LIỆU THAM KHẢO.....</b>	<b>92</b>
<b>PHỤ LỤC</b>	

## DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Viết đầy đủ
CHHT	Cơ sở hạ tầng
CSVCKT	Cơ sở vật chất kỹ thuật
CSVCKTDL	Cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch
KTXH	Kinh tế xã hội
LTDL	Lãnh thổ du lịch
TNDL	Tài nguyên du lịch
TCLTDL	Tổ chức lãnh thổ du lịch
VTĐL	Vị trí địa lí
TDMNBB	Trung du miền núi Bắc Bộ
GTVT	Giao thông vận tải
DL	Du lịch
MT	Môi trường
CMH	Chuyên môn hóa

## DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1. Bảng đánh giá tổng hợp điểm du lịch.....	23
Bảng 1.2. Bảng đánh giá mức độ thuận lợi của điểm du lịch .....	24
Bảng 1.3. Bảng đánh giá tổng hợp cụm du lịch.....	27
Bảng 1.4. Bảng đánh giá mức độ thuận lợi của cụm du lịch .....	27
Bảng 1.5. Bảng đánh giá tổng hợp tuyến du lịch.....	30
Bảng 1.6. Bảng đánh giá mức độ thuận lợi của tuyến du lịch.....	31
Bảng 2.1. Diễn biến khách du lịch đến tỉnh Thái Nguyên từ năm 2010 – 2016.....	56
Bảng 2.2. Diễn biến khách du lịch do các cơ sở lưu trú và khách tại các điểm tham quan trong tỉnh Thái Nguyên từ năm 2010 – 2016.....	57
Bảng 2.3. Thời gian khách du lịch lưu trú tỉnh Thái Nguyên từ năm 2010 – 2016.....	58
Bảng 2.4. Doanh thu của các cơ sở lưu trú và các cơ sở lữ hành đến.....	59
Bảng 2.5. Các cơ sở lưu trú của tỉnh Thái Nguyên từ năm 2010 – 2016.....	62
Bảng 2.6. Tổng số buồng của tỉnh Thái Nguyên từ năm 2010 – 2016 .....	62
Bảng 2.7. Tổng số lao động trong các doanh nghiệp du lịch (người).....	63
Bảng 2.8. Kết quả đánh giá mức độ thuận lợi của các khu du lịch .....	74

## DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Sơ đồ hệ thống lãnh thổ du lịch (M.Burchovaróp, 1975) .....	10
Hình 1.2. Các điểm, tuyến, khu du lịch vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ .....	36
Hình 2.1: Bản đồ hành chính tỉnh Thái Nguyên .....	40
Hình 2.2. Tài nguyên du lịch tỉnh Thái Nguyên .....	46
Hình 2.3. Biểu đồ thể hiện lượt khách du lịch đến Thái Nguyên .....	57
Hình 2.4. Biểu đồ thời gian khách du lịch lưu trú tỉnh Thái Nguyên .....	58
Hình 2.5. Bản đồ tổ chức lãnh thổ du lịch tỉnh Thái Nguyên .....	65



## MỞ ĐẦU

### 1. Lý do chọn đề tài

Trong xu thế hiện nay, cùng với sự phát triển của các ngành kinh tế thì du lịch (DL) đã dần trở thành một ngành quan trọng được ví là “*công nghiệp không khói*”, giữ vị trí then chốt mang lại hiệu quả kinh tế xã hội (KTXH) và môi trường (MT) ở nhiều quốc gia trên thế giới cũng như ở Việt Nam nói chung và tỉnh Thái Nguyên nói riêng.

Thái Nguyên là một tỉnh thuộc Trung du miền núi Bắc Bộ (TDMNBB) có thế mạnh về tài nguyên tự nhiên và nhân văn, nguồn lao động, cơ sở hạ tầng (CSHT) và cơ sở vật chất kỹ thuật (CSVCKT). Thái Nguyên đã tận dụng được nguồn tài nguyên về DL để phát triển mạnh các loại hình DL trong thời gian gần đây và đã đạt được kết quả đáng kể trong lĩnh vực này, đóng góp tích cực vào sự phát triển kinh tế của tỉnh. Vì thế trên đường hội nhập, DL Thái Nguyên có nhiều lợi thế để phát triển nhiều loại hình DL mà đông đảo khách DL quốc tế đang hướng tới hiện nay đó là: DL tham quan nghỉ dưỡng, DL mạo hiểm, DL sinh thái và DL cộng đồng... Ngành DL Thái Nguyên đã bắt đầu khởi sắc và đạt được những kết quả bước đầu. Tuy nhiên, trong điều kiện tỉnh còn nhiều khó khăn, hoạt động DL hiện còn nhiều hạn chế mà một trong những nguyên nhân của tình trạng đó là việc tổ chức lãnh thổ du lịch (TCLTDL). Lãnh thổ du lịch (LTDL) nếu được tổ chức tốt sẽ mang lại hiệu quả cao về kinh tế - xã hội - môi trường trên cơ sở khai thác tốt nguồn lực của tỉnh, tận dụng tối đa các nguồn lực bên ngoài.

Với những lý do trên tác giả đã chọn nghiên cứu đề tài "*Nghiên cứu hình thức tổ chức lãnh thổ du lịch tỉnh Thái Nguyên*" làm đề tài luận văn thạc sỹ.

### 2. Mục tiêu, nhiệm vụ và giới hạn của đề tài

#### 2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Trên cơ sở có chọn lọc những vấn đề lí luận và thực tiễn về TCLTDL đề tài tập trung nghiên cứu các tiềm năng phát triển DL của tỉnh Thái Nguyên, trong đó đi sâu vào tìm hiểu thực trạng TCLTDL tỉnh Thái Nguyên. Từ đó đưa ra những định hướng và giải pháp nhằm phát huy tiềm năng DL của tỉnh một cách bền vững và đạt hiệu quả cao.

#### 2.2. Nhiệm vụ của đề tài

- Tổng quan có chọn lọc cơ sở lí luận và thực tiễn về TCLTDL, xây dựng hệ thống tiêu chí để xác định các hình thức TCLTDL áp dụng vào địa bàn nghiên cứu.
- Phân tích tiềm năng tài nguyên phục vụ TCLTDL ở tỉnh Thái Nguyên.
- Đánh giá nhân tố ảnh hưởng và hiện trạng phát triển DL theo ngành và theo

lãnh thổ ở Thái Nguyên.

- Xác định các hình thức TCLTDL của tỉnh Thái Nguyên và đề xuất giải pháp phát triển.

### **2.3. Giới hạn**

- Về không gian: Lãnh thổ nghiên cứu là địa bàn tỉnh Thái Nguyên, ưu tiên nghiên cứu các địa bàn trọng điểm, đồng thời xem xét mối quan hệ của Thái Nguyên với vùng du lịch TDMNPB.

- Về thời gian: Nghiên cứu chủ yếu từ năm 2010 đến nay và định hướng đến năm 2025, tầm nhìn đến năm 2030.

- Về nội dung: Xây dựng hệ thống lãnh thổ DL ở các cấp điểm, cụm, tuyến, đồng thời đánh giá tiềm năng cũng như thực trạng phát triển DL ở Thái Nguyên, đề xuất các giải pháp để phát triển DL bền vững.

## **3. Lịch sử nghiên cứu vấn đề**

### **3.1. Trên thế giới**

Những công trình nghiên cứu đầu tiên về DL có tầm quan trọng trên thế giới có thể kể đến là những nghiên cứu đầu tiên về các loại hình DL, khảo sát về vai trò lãnh thổ, lịch sử, những nhân tố ảnh hưởng chính đến hoạt động du lịch của Poser (1939), Christaler (1955)... được tiến hành ở Đức năm 1930. Tiếp theo đó là các công trình đánh giá các thể tổng hợp tự nhiên phục vụ giải trí của Mukhina (1973); nghiên cứu sức chứa và sự ổn định của các điểm du lịch của Khadaxkia (1972) và Sepfer (1973). Các nhà địa lý cảnh quan học của Trường Đại học Tổng hợp Matxcova như E.D Xmirnova, V.B Nhefedova... đã nghiên cứu các vùng cho mục đích nghỉ dưỡng trên lãnh thổ Liên Xô (cũ). Ngoài ra các nhà địa lý Mỹ như Bôhart (1971), nhà địa lý Anh H.Robison (1976), các nhà địa lý Canada... cũng đã tiến hành đánh giá các loại tài nguyên thiên nhiên phục vụ mục đích DL. Bên cạnh đó, một khía cạnh quan trọng trong nghiên cứu DL đã được quan tâm là vấn đề TCLTDL. Các nhà địa lý DL trên thế giới đã có nhiều công trình nổi tiếng về vấn đề này được xem là kim chỉ nam - là cơ sở lý luận có tính kế thừa cho các nghiên cứu về sau. Các công trình nghiên cứu đã xác định đối tượng nghiên cứu của địa lý DL là hệ thống LTDL các cấp hoặc thể tổng hợp LTDL và phân tích cơ cấu tổng hợp các yếu tố trên địa bàn để phát triển DL.

Trong những năm gần đây, những lợi ích của du lịch trở nên rõ ràng hơn cũng như tác động của nó đối với hàng loạt vấn đề nảy sinh mang tính toàn cầu thì việc